Історія становлення та розвитку земельного законодавства України. Монографія / Білошкурська З.П., Костюк М.В., Ситник Ю.В. -Умань: ВПЦ «Візаві», 2026. 475с.

УДК 346.1(075.8)

ББК

Рекомендовано як монографія для здобувачів вищої освіти вищих навчальних закладів
Вченою радою Уманського національного університету
(протокол від « 14 » серпня 2025 р. № 13).

Рецензенти:

Назимко Єгор Сергійович – доктор юридичних наук , професор, Перший проректор Донецького державного університету внутрішніх справ.

Коцур Анатолій Петрович – доктор історичних наук, професор кафедри етнології та краєзнавства Київського національного університету імені Т.Г.Шевченка.

Авторський колектив:

Білошкурська З.П. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін Уманського національного університету.

Костюк М.В. – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін Уманського національного університету.

Ситник Ю.В. – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін Уманського національного університету.

Історія становлення та розвитку земельного законодавства України: монографія.

У монографії докладно розглянуті питання історії становлення та розвитку земельного законодавства, починаючи з середини XII ст., законодавче регулювання земельних правових відносин в Україні з 1917року по даний час, правове регулювання земельних ринкових відносин в Україні, правове регулювання земельних відносин під час воєнного стану в Україні.

Монографія розрахована на здобувачів вищої освіти аграрних вузів, котрі вивчають земельне право як нормативну дисципліну. Вона дасть змогу отримати базові концептуальні знання з земельного права, а також може використовуватись практичними працівниками аграрної сфери.

УДК 346.1(075.8)

© Білошкурська З.П., 2026 рік
©Костюк М.В., 2026 рік
©Ситник Ю.В., 2026 рік

З М І С Т	
ПЕРЕДМОВА	5
РОЗДІЛ 1. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.	10
ГЛАВА 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО 1917 РОКУ.	10
1.1. Земельне законодавство середини XII ст. — першої чверті X1X ст.	10
1.2. Законодавче започаткування права власності на землю.	24
1.3. Початковий етап становлення земельного законодавства в Україні.	38
1.4. Земельне законодавство за часів Столипінської реформи 1906 - 1912 р.р.	50
ГЛАВА 2. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.	67
2.1. Земельне законодавство доби української революції (1917-1921 рр.)	67
2.2. Земельне законодавство у Радянській Україні 1921 – 1941р.р.	88
2.3. Земельне законодавство України у період 1941 - 1980 р	111
РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ.	143
ГЛАВА 3. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ.	143
3.1. Розвиток нормативно-правового регулювання земельних відноси.	143
3.2. Законодавче регулювання власності на земельні ділянки.	165
3.3. Земельні кодекси України.	200
ГЛАВА 4. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ ЗЕМЕЛЬ ЖИТЛОВОЇ, ГРОМАДСЬКОЇ ЗАБУДОВИ ТА ІНШИХ ЗЕМЕЛЬ.	226
4.1. Правові засади регулювання ринку землі.	226
4.2. Законодавче регулювання ринку земель сільськогосподарського призначення.	259
4. 3. Законодавче регулювання ринку земель несільськогосподарського призначення.	269
4.4. Законодавче регулювання купівлі-продажу земельних ділянок.	273
4.5. Законодавче регулювання продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення.	277
4.6. Законодавче регулювання безоплатної передача земельних ділянок у власність громадян.	284
4.7. Законодавче регулювання дарування, успадкування, обміну та застави земельних ділянок.	287
4.8. Законодавче регулювання придбання права власності на земельні ділянки, зайняті об’єктами незавершеного будівництва та автозаправними станціями.	292
РОЗДІЛ 3. ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ПРАВ УЧАСНИКІВ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН.	298
ГЛАВА 5. ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ.	298
5.1.Сутність, способи та гарантії захисту порушених прав власності на земельні ділянки.	298
5.2. Порядок звернення до адміністративних і правоохоронних органів.	311
5.3. Судовий захист права власності.	321
5.4. Вирішення земельних спорів.	343
5.5. Недійсність угод та повернення самовільно зайнятих земельних ділянок.	373
ГЛАВА 6. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.	378

6.1. Поняття і види юридичної відповідальності Відповідальність за порушення земельного законодавства.	378
6.2. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність за порушення земельного законодавства.	389
6.3. Порядок відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам.	422
ГЛАВА 7. ЗЕМЕЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.	426
7.1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану» від 24 березня 2022 року.	426
7.2. Закон України «про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану» №2247-1х.	436
7.3. Особливості регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану.	449
Література, використана під час підготовки даного видання	458
Перелік основних нормативно-правових актів.	461
Навчальні посібники та підручники	468
Інформаційні ресурси	469